

ด้านการเมือง

01

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยอมรับความเห็นที่แตกต่างทางการเมือง พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยตรวจสอบได้ นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีเป้าหมายอันพึงประสงค์ คือ ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ รู้จักการยอมรับความเห็นทางการเมืองที่แตกต่าง พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยตรวจสอบได้และเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันอย่างแท้จริง นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชน ตลอดจนมีการสร้างกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองด้วยสันติวิธีภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองฉบับเดิมได้กำหนดให้มีเรื่องและประเด็นปฏิรูป รวม 5 เรื่อง ซึ่งในการประเมินผลการดำเนินงาน ณ สิ้นสุดปีงบประมาณ 2563 มีสถานะการบรรลุเป้าหมายของเรื่องและประเด็นปฏิรูป ประกอบด้วย ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง) 1 เรื่อง ในระดับยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม) 3 เรื่อง และอยู่ในระดับขั้นวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง) 1 เรื่อง นั้น ได้นำมาดำเนินการต่อเนื่องในแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ผ่านกิจกรรม Big Rock จำนวน 3 เรื่องและประเด็นปฏิรูป และอีก 2 เรื่องและประเด็นปฏิรูป เป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยแสดงรายละเอียดความเกี่ยวข้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม) กับกิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) สรุปได้ ดังนี้

สถานะ การบรรลุเป้าหมาย ปี 2563	เรื่องและประเด็นปฏิรูป ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับเดิม)	กิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)
O101	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วม ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	BR0101 การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
O102	กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และการรู้จักสันติของสังคมไทย	BR0102 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ นโยบายสาธารณะทุกระดับ
O103	การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม	BR0103 การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ
O104	การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ	BR0104 การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง
O105	การสร้างรัฐธรรมนูญไทย	BR0105 การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ เพื่อการปฏิรูป

— เรื่องและประเด็นปฏิรูปของแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับเดิม ที่นำมาดำเนินการต่อเนื่องผ่านกิจกรรม Big Rock ของแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

--- เรื่องและประเด็นปฏิรูปของแผนการปฏิรูปประเทศ ฉบับเดิม ที่เป็นกิจกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)

สรุปการบรรลุเป้าหมายอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

รหัส	เป้าหมาย	สถานะการบรรลุเป้าหมาย เทียบค่าเป้าหมาย	
		ปี 2564	ปี 2565
CR01G01	ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะ การเมือง มีเสถียรภาพและความมั่นคงตลอดจนเกิดความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ และพรรคการเมืองและนักการเมืองยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เป็นหลัก	2564	2565

สถานะการบรรลุเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอันพึงประสงค์โดยภาพรวมยังคง**มีความเสี่ยง**
ในการบรรลุเป้าหมาย เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายปี 2564 และปี 2565 สะท้อนจากผลคะแนนของการประเมิน
สถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันพระปกเกล้าในห้วงปี พ.ศ. 2563
ปรากฏผลคะแนนรวมทั้งสิ้น 55 คะแนน ลดลงจากปี 2562 ที่มีคะแนน 58.4 คะแนน และต่ำกว่าค่าเป้าหมาย
ในปี 2564 ที่กำหนดไว้ที่ 63 คะแนน นอกจากนี้ ผลคะแนนของดัชนีประชาธิปไตยประจำปี 2563
(Democracy Index 2020) ซึ่งจัดเก็บโดย Economist Intelligence Unit (EIU) ประเทศไทยได้รับผล
คะแนนรวม 6.04 คะแนน (อันดับที่ 73 ของโลก) ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย 2564 ที่คาดการณ์ไว้ 0.71 คะแนน
อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในระดับสากลแล้วพบว่าดัชนีประชาธิปไตยทั่วโลกในระยะเวลาเวลานี้ล้วนตกต่ำลงทั้งสิ้น

สาระสำคัญของกิจกรรม Big Rock และสรุปสถานะการดำเนินงาน ประจำปี 2564

BR0101	กิจกรรมปฏิรูปที่ 1 การส่งเสริมความรู้ทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	
หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	สาระสำคัญ	สถานะการดำเนินงาน
 สถาบัน พระปกเกล้า	มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเนื้อหาร่วมสมัย ใกล้ตัวและสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างสุจริต	 ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนฯ โดยได้มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแล้วเสร็จ และได้มีการจัดทำหลักสูตรอบรมการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ โดยหลักสูตรออนไลน์จะประกอบด้วย 3 ชุดวิชา ซึ่งจะมีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรวมทั้งมีการให้ใบประกาศนียบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบด้วย นอกจากนี้แล้วยังได้มีการจัดทำ Motion Graphic ซึ่งคาดว่าจะสามารถเผยแพร่ได้ภายในเวลาหลังจากนี้

BR0102	กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการนโยบายสาธารณะทุกระดับ	
หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก	สาระสำคัญ	สถานะการดำเนินงาน
 สปน.	มุ่งเน้นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมประชาชนต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมถึงการตอบสนองต่อการให้บริการของหน่วยภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งการมีส่วนร่วมของผ่านการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม ซึ่งเป็นรูปแบบในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพ	 ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนฯ โดยสำนักงานฯ ได้ดำเนินการในการปรับปรุงสภาพการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงาน การควบคุมให้สถานประกอบการดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนในภาคแรงงานได้รับประโยชน์ นอกจากนั้นทางสำนักงานฯ กำลังอยู่ในขั้นตอนการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมกันกำหนดนโยบายสาธารณะมากขึ้นกว่าเดิม

BR0103

กิจกรรมปฏิรูปที่ 3 การสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

หน่วยงาน
รับผิดชอบหลัก

สาระสำคัญ

สถานะการดำเนินงาน

สำนักงาน ป.ย.ป.
Strategic Transformation Office

ป.ย.ป.

มุ่งเน้นการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยผ่านการจัดทำแนวทางกลไก และมาตรการในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนและจัดความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมเป็นหลัก เพื่อทำหน้าที่ในการติดตาม แจ้งเตือน เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและดำเนินการอย่างบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนและจัดความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมอย่างยั่งยืนโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนในการสร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ดังกล่าวด้วย

ได้มีการดำเนินงานล่าช้ากว่าขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนฯ โดยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) จะมีการจัดประชุมหารือเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นทั้งในเวทีส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในประเทศไทยทั้ง 4 ภาค เพื่อให้ได้ข้อเสนอในการระบุแนวทาง กลไก และมาตรการการขับเคลื่อนตาม Big Rock สร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

BR0104

กิจกรรมปฏิรูปที่ 4 การส่งเสริมการพัฒนาพรรคการเมือง

หน่วยงาน
รับผิดชอบหลัก

สาระสำคัญ

สถานะการดำเนินงาน

กกต.

ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลากำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนฯ โดยในส่วนของการดำเนินโครงการแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การดำเนินโครงการในสถานที่จริง (on site) และการดำเนินโครงการในรูปแบบออนไลน์ (online) โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ดำเนินการติดต่อและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนแล้ว และสำหรับการดำเนินโครงการในรูปแบบออนไลน์นั้น ทาง กกต. จะจัดทำแอปพลิเคชันและคู่มือออนไลน์ ซึ่งได้รับการประสานความร่วมมืออย่างดีจากสถาบันพระปกเกล้า เพื่อนำข้อมูลวิชาการและสื่อต่าง ๆ ที่ทางสถาบันพระปกเกล้าได้จัดทำไว้มาบรรจุไว้ในแอปพลิเคชันเพื่อต่อยอดในการเผยแพร่หลักสูตรการศึกษาและอบรมต่อไป

ได้มีการดำเนินงานล่าช้ากว่าขั้นตอนและกรอบระยะเวลากำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนฯ โดยในส่วนของการดำเนินโครงการแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การดำเนินโครงการในสถานที่จริง (on site) และการดำเนินโครงการในรูปแบบออนไลน์ (online) โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ดำเนินการติดต่อและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางส่วนแล้วและสำหรับการดำเนินโครงการในรูปแบบออนไลน์นั้น ทาง กกต. จะจัดทำแอปพลิเคชันและคู่มือออนไลน์ ซึ่งได้รับการประสานความร่วมมืออย่างดีจากสถาบันพระปกเกล้า เพื่อนำข้อมูลวิชาการและสื่อต่าง ๆ ที่ทางสถาบันพระปกเกล้าได้จัดทำไว้มาบรรจุไว้ในแอปพลิเคชันเพื่อต่อยอดในการเผยแพร่หลักสูตรการศึกษาและอบรมต่อไป

BR0105	กิจกรรมปฏิรูปที่ 5 การปรับปรุงโครงสร้างและเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูป	
หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	สาระสำคัญ	สถานะการดำเนินงาน
 สถาบันพระปกเกล้า	มุ่งเน้นการการปรับปรุงกระบวนการการร่างรัฐธรรมนูญให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์และเชิงวิชาการ มีความโปร่งใสและมีการประเมินผลกระทบของร่างรัฐธรรมนูญอย่างครอบคลุม ตลอดจนมีการนำเสนอแนวคิดและผลกระทบของมาตราต่าง ๆ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขและการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญตลอดจนการร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และได้รับการยอมรับจากประชาชนให้ได้มากที่สุด	 ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อน โดยในส่วนของการสร้างวิทยากรกระบวนการตามภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้วิทยากรกระบวนการสามารถรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญได้ โดยมุ่งเน้นการสร้างวิทยากรให้กระจายตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้จะมีเนื้อหาและความรู้เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการซึ่งจะมีวิทยากรที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ปัจจุบันได้ดำเนินการจัดทำคู่มือวิทยากรกระบวนการใกล้เสร็จแล้ว

สถานะการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้จัดทำกฎหมาย 2 ฉบับ โดยมีสถานะการดำเนินการสรุปได้ ดังนี้

รายชื่อกฎหมายที่ดำเนินการจัดทำ/ปรับปรุง	แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	หมายเหตุ
1. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.			อยู่ระหว่างพิจารณาแนวทางในการผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
2. ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.			สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะโดยนายกรัฐมนตรี ได้ลงนามแล้ว โดยคาดว่าจะนำเสนอร่างดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นต่อไป

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

1. การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากสถานการณ์ปัจจุบันประชาชนในประเทศมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยมีการแสดงออกทางการเมืองทั้งในเวทีสาธารณะและผ่านทางช่องทางโซเชียลมีเดีย แต่ทั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนบางกลุ่มยังคงมีความคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกทางการเมืองต่อประชาชนผู้เห็นต่าง อันอาจนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขต่อสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบัน ให้มีแนวโน้มไปสู่ความขัดแย้งและรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งปลูกฝังให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง โดยควรให้ความสำคัญกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของประเทศ โดยต้องปลูกฝังให้เข้าใจตรงกันทั้งในเชิงนามธรรมและรูปธรรม อีกทั้งการใช้สื่อโซเชียลมีเดียซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้และสร้างความคิดให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน เป็นกลไกสำคัญในการให้ความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างถูกต้อง

2. การคุ้มครองและสร้างหลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน

รวมถึงป้องกันการละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนจากการแสดงออกทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

จากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของประเทศไทยมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ประชาชนบางส่วนได้ออกมาร่วมชุมนุมทางการเมืองอย่างแพร่หลายทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครรวมถึงบริเวณต่างจังหวัด การชุมนุมดังกล่าวสอดคล้องกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในโซเชียลมีเดียซึ่งกำลังเป็นที่แพร่หลายอย่างมาก ทั้งนี้ การสร้างหลักประกันสิทธิและเสรีภาพให้กับประชาชนที่ออกมาชุมนุมหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองถือเป็นความท้าทายสำคัญที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมคุ้มครองเสรีภาพการแสดงออกและแสดงความคิดเห็นของประชาชนให้ดำเนินไปตามกรอบของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายโดยสันติวิธี รวมทั้งให้ความคุ้มครองไม่ให้บุคคลถูกคุกคามจากการใช้เสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองดังกล่าว อีกทั้งต้องหลีกเลี่ยงการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือทางการเมืองในการปิดกั้นหรือจำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะนำมาซึ่งบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยตามหลักสากล ที่ประชาชนสามารถเรียกร้องข้อเสนอหรือความต้องการของตนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

3. การยกระดับการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำเป็นต้องมีการปรับตัวด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานในด้านการให้บริการประชาชน เพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารงานของ อปท. และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลากหลายมิติ นอกจากนี้ อปท. จะต้องมียุทธศาสตร์ข้อมูลที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการ มีข้อมูลที่เปิดเผย โปร่งใส และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของ อปท. ได้ อีกทั้ง อปท. จำเป็นต้องมีการวางแผนและพัฒนาเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารงานภาครัฐไปสู่การเป็นท้องถิ่นดิจิทัล และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การส่งเสริมให้พรรคการเมืองและนักการเมืองยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชนเป็นหลัก

พรรคการเมืองเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และเป็นกลไกสำคัญที่ชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้แล้วพรรคการเมืองยังเป็นผู้รวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนมาเพื่อกำหนดนโยบายของพรรค โดยประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งคนใดเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคการเมืองใด ก็จะเลือกพรรคการเมืองนั้นเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตนในรัฐสภา แต่ในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมา พรรคการเมืองไทยแทบจะไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวมากนัก ดังนั้น ควรมีการสร้างระบบหรือกลไกที่จะผลักดันให้พรรคการเมืองและนักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อแสดงถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่ตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองและนักการเมืองเข้ามาเป็นผู้แทนในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเช่นกัน

CR01G01

ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอันพึงประสงค์ที่ 1

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะ
3. การเมืองมีเสถียรภาพและความมั่นคงตลอดจนเกิดความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ
4. พรรคการเมืองและนักการเมืองยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชนเป็นหลัก

สถานการณ์ปี 2564

เทียบกับ ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2564

ผลคะแนนของการประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย 63 คะแนน และมีผลคะแนน Democracy Index 6.75 คะแนน

สถานการณ์ปี 2564

เทียบกับ ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565

ผลคะแนนของการประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย 65 คะแนน และมีผลคะแนน Democracy Index 7 คะแนน

สถานการณ์ในภาพรวมของผลสัมฤทธิ์อันพึงประสงค์

สถานการณ์ทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในปัจจุบันมีทิศทางและแนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก โดยเฉพาะในประเด็นที่สืบเนื่องตลอดห่วงโซ่ที่ผ่านมา ทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การแสดงออกทางการเมืองของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ทั้งที่เป็นการชุมนุมในพื้นที่สาธารณะหรือในพื้นที่สังคมออนไลน์ยังคงปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การแสดงออกทางการเมืองดังกล่าวเป็นไปตามหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญจึงจำเป็นต้องมีการติดตามและกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การแสดงความเห็นทางการเมืองในประเด็นเรื่องรูปแบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นเรื่องที่เปราะบางและยังคงปรากฏความเห็นที่แตกต่างกันของประชาชนแต่ละฝ่ายในปัจจุบัน นอกจากนี้การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทั่วประเทศในระยะที่ผ่านมาเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งในส่วนองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และเทศบาลทุกระดับล้วนมีบรรยากาศที่เป็นไปอย่างคึกคักเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่วางเว้นมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดปรากฏการณ์การตื่นตัวของทั้งประชาชนและสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ทำให้พัฒนาการของสถานการณ์ทางการเมือง

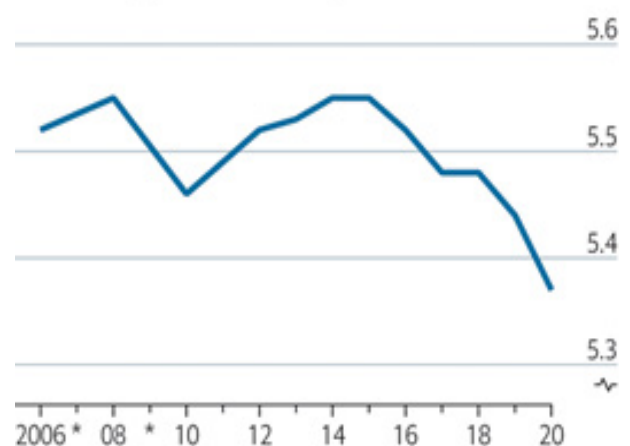
และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย ในปัจจุบันยังคงมีลักษณะอย่างค่อยเป็นค่อยไป สะท้อนได้จากผลคะแนนของการประเมินสถานการณ์ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทย ที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันพระปกเกล้าในห้วงปี พ.ศ. 2563 โดยปรากฏผลคะแนนรวมทั้งสิ้น 55 คะแนน ลดลงจากปี 2562 ที่มีคะแนน 58.4 คะแนน และต่ำกว่าค่าเป้าหมายในปี 2564 ที่กำหนดไว้ที่ 63 คะแนน หมายความว่าประเทศไทย มีคะแนนความเป็นประชาธิปไตยอยู่ระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการประเมินดังกล่าว พบว่า คะแนนย่อยในมิติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์อันพึงประสงค์ ได้แก่ มิติของการเคารพสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ และมิติของการสนับสนุนประชาธิปไตยนั้นมีผลคะแนนอยู่ในระดับที่สูง คือ 66.6 และ 65.0 คะแนนตามลำดับ ส่วนมิติของการเชื่อมั่นในสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมั่นในสถาบันรัฐสภามีผลคะแนน 58.4 คะแนนโดยจัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ มิติที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ มิติของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลคะแนนเพียง 7.4 คะแนนเท่านั้น ซึ่งสถาบันพระปกเกล้าได้ให้เหตุผลในประเด็นดังกล่าวว่าเป็นการเก็บข้อมูลจากกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบปกติเท่านั้น ไม่ได้หมายรวมหรือครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นการชุมนุมเพื่อแสดงออกทางการเมืองแต่อย่างใด นอกจากนั้นแล้วผลคะแนนของดัชนีประชาธิปไตยประจำปี พ.ศ. 2563 (Democracy Index 2020) ซึ่งจัดเก็บโดย Economist Intelligence Unit (EIU) พบว่า ประเทศไทยได้รับผลคะแนนรวม 6.04 คะแนน (อันดับที่ 73 ของโลก) ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2564 ที่คาดการณ์ไว้ 0.71 คะแนน ซึ่งหมายความว่า

ประเทศไทยยังคงจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ประชาธิปไตยยังคงมีข้อบกพร่อง (Flawed Democracies) เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในระดับสากล พบว่า ดัชนีประชาธิปไตยทั่วโลกในระยะเวลาที่ผ่านมามีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 5.37 คะแนน ลดลงจากปีที่แล้ว 0.07 คะแนน อันมีสาเหตุมาจากการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 เป็นเหตุให้รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศจำเป็นต้องออกมาตรการเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการของประชาชนเพื่อจุดประสงค์ในการควบคุมโรค จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศเดียวที่ต้องเผชิญกับผลคะแนนของดัชนีประชาธิปไตยในระดับที่ต่ำลง แต่เป็นกระแสที่ปรากฏอยู่ทั่วทั้งโลกอันเป็นผลมาจากการกำหนดมาตรการในการควบคุมโรคดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้สถานการณ์บรรลุเป้าหมายในภาพรวมยังคงมีความเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

On the slide

Democracy Index

Global average of 167 countries, 10=most democratic

ที่มา: The Economist Intelligence Unit

การดำเนินการที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ได้ร่วมกันดำเนินการผ่านกิจกรรม Big Rock เพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมาย โดยสถาบันพระปกเกล้าได้ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการจัดทำเอกสารทางวิชาการว่าด้วยการสร้างความรู้และความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยจำนวน 3 ชุดวิชาพร้อมได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาในประเด็นดังกล่าวในรูปแบบออนไลน์ด้วย รวมทั้งได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายเพื่อขยายผลในการถ่ายทอดหลักสูตรการศึกษาไปยังหน่วยงานหรือประชาชนผ่านหลักสูตรการอบรมต่อไปในอนาคต สำหรับสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยการปรับปรุงสภาพการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงาน การควบคุมให้สถานประกอบการดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนในภาคแรงงานได้รับประโยชน์ นอกจากนี้ ทางสำนักงานฯ กำลังอยู่ในขั้นตอนการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมกันกำหนดนโยบายสาธารณะมากขึ้นกว่าเดิม สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ได้ดำเนินการส่งเสริมให้การเมืองมีเสถียรภาพและความมั่นคงตลอดจนเกิดความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติงานต่อไป และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ดำเนินการส่งเสริมให้พรรคการเมืองและนักการเมืองยึดมั่นในประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก โดยได้ดำเนินโครงการพลเมืองคุณภาพและนักการเมืองคุณภาพโดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5,343,940 คน โครงการจัดการเลือกตั้งคุณภาพ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงการเลือกตั้งท้องถิ่นทั้งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลทั่วประเทศระหว่าง พ.ศ. 2563 – 2564 โดยมีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศทั้งสิ้นร้อยละ 66.44 โครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผู้ร่วมกิจกรรม 996,018 คน ซึ่งทางสำนักงานฯ ได้จัดกิจกรรมดังกล่าวร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) จำนวนทั้งสิ้น 7,517 แห่งทั่วประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ทศนคติและความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนไทยถือว่าเป็นประเด็นที่ท้าทายที่สุด เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองและรัฐธรรมนูญของประเทศมาโดยตลอด การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับระบอบการปกครองดังกล่าวจึงเป็นประเด็นเร่งด่วนที่สุดเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การหาทางออกอย่างสันติ หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าระหว่างกันของประชาชนแต่ละฝ่ายซึ่งท้ายที่สุดจะทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองของคนใน ประเทศ ทั้งนี้ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ก็จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายย่อยอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย กระแสการตื่นตัวของประชาชนอย่างกว้างขวางในเรื่องการมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบที่ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการดังกล่าว ให้สะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบขั้นตอนหรือวิธีการที่จะทำให้ประชาชนสามารถ แสดงเจตจำนงในการมีส่วนร่วมผ่านทางช่องทางเทคโนโลยีที่มีความสะดวก รวดเร็ว และไม่ซับซ้อน ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมมากขึ้นในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้มาตรการ ควบคุมและจำกัดสิทธิของประชาชนในช่วงระหว่างควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ควรได้รับการผ่อนปรนลงจนสู่ระดับปกติ ซึ่งการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ จะช่วยสนับสนุนกระบวนการ ด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนจะส่งผลต่อลำดับคะแนนด้านสิทธิของพลเมืองและดัชนี ประชาธิปไตยของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

